Tehy ry
PL 10
00060 TEHY

LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Viite: HE 245/2020 vp

Tehy ry:n kirjallinen lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Kommentit koskien sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan laajentaminen ja aiheutuvien kustannusten korvaaminen (9 a §, 79 a §)

Esityksessä todetaan, että Covid-19-taudin leviäminen voi monin tavoin heikentää sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän toimintakykyä. Sairaala- ja tehohoidon tarve voi kasvaa paikallisesti ja alueellisesti merkittävästikin tai sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyys voi paikallisesti tai alueelliseesti vaarantua nopeasti sairastumisten tai karanteenin vuoksi. Esityksessä todetaan, että henkilökuntaa tulee tarvittaessa siirtää muista toimintayksiköistä teho-osastoille, tartuntojen jäljitystyöhön tai tulevaisuudessa rokotustehtäviin tavanomaisista tehtävistään.

Toisiin tehtäviin siirretyn henkilökunnan työn vaativuus, työn kuva, työnteon toimintaympäristö voivat muuttua oleellisesti. On varmistettava henkilöiden osaaminen ja perehdytys, tämän pitää näkyä laissa. On tärkeää huomioida, että osaavaa henkilökuntaa on riittävästi, jotta tarvittavat palvelut pystytään turvaamaan. Tälläkin hetkellä osaavan henkilökunnan saatavuudessa on paikoin haasteita.

Esityksen 9a §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa aluehallintovirasto voi velvoittaa sosiaali- ja terveyspalveluja lisäämään hoitopaikkoja tai hoitamaan muita potilaita/asiakkaita kuin yksikössä tavanomaisesti hoidetaan. Hoitopaikkojen lisääminen vaatii kirjausta riittävän henkilöstömitoituksen takaamiseksi, koska nykyisellään jo potilaita/asiakkaita hoidetaan pienillä resursseilla ja potilas/asiakasmäärän lisääminen vaarantaa potilas- ja asiakasturvallisuuden. Tartuntatautipotilaiden hoito vaatii erityistä osaamista mm. eristyskäytäntöjen osalta ja lääkelupien tulee olla kunnossa. Työntekijöiden osaamisen ja perehdyttämisen varmistaminen pitää näkyä laissa.

Esityksen 9a §:n 1 momentin 2 kohdassa puhutaan asiakkaiden/potilaiden siirtymisestä väliaikaiseen yksikköön. Asiakkaiden/potilaiden siirrossa on tärkeää huolehtia, ettei yksikköön tai tartuntatautivapaalle osastolle siirretä tartuntataudille altistuneita tai jo oireisia. Tämän varmistamiseksi lakiin olisi kirjattava, että kaikissa siirroissa asiakas/potilas testataan ennen siirtoa, myös oireettomat. Näin toimimalla huomioidaan sekä asiakas-/potilasturvallisuus, että työturvallisuus.

Esityksen 9a §:n 6 momentin kohdassa säädetään yksikön toiminnan muutoksesta päättävän viranomaisen velvoitteesta selvittää yksikön tilanne ennen päätöksen tekoa. On tärkeää varmistaa, että tämä toteutuu asianmukaisella tavalla päätöksen tekevän viranomaisen taholta ja, että hänellä on riittävät toimintaedellytykset ja resurssit selvittää yksikön tilanne etukäteen. Samoin miten varmistua siitä, että toiminnan edellytykset tulevat kuntoon, jos ne eivät päätöstä tehdessä sitä ole.

Tehy

Kommentit koskien toimenpiteitä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi (58 c §)

Pykälässä 58 c 2 momentin kohdassa säädetään varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa lasten ja opiskelijoiden riittävän etäisyyden ylläpitämisestä. Keväällä 2020 lasten lukumäärä laski päiväkodeissa koronaan liittyen, jolloin etäisyyksien pitäminen olisi mahdollistunut paremmin. Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjeisti, että ryhmiä eikä päiväkoteja tule yhdistellä eikä kasvattajien tule siirtyä ryhmästä toiseen. Ryhmiä kuitenkin yhdisteltiin, jolloin etäisyyksien pitäminen oli vaikeaa. Samoin henkilökunta siirtyi ryhmästä toiseen ohjeistuksesta huolimatta. Lasten vanhempien ja muiden kuin päiväkodin työntekijöiden liikkumista päiväkodin sisällä tulee rajoittaa. Pykälän 58 c säännös pitää saada velvoittavaksi ja valvonnalla varmistettava sen toteutuminen. Henkilökunnan kokoontumisia tulee välttää ja tarpeelliset kokoukset tulee pitää etäyhteyksiä hyödyntäen.

Kommentit koskien valvontaa, tarkastuksia, määräyksiä ja pakkokeinoja sekä virka-apua koskevia säännöksiä (59 a - 59 c §, 89 §)

Rajoitustoimenpiteiden asettamisen valvonta on erittäin tärkeää. Keväällä valmiuslain poikkeusmääräysten ollessa voimassa, olivat väärinkäytökset yleisiä. Työnantajat määräsivät ylityöhön ilman suostumusta, vuosilomia peruttiin ja työntekijän irtisanomisaikaa pidennettiin koronaan vedoten, vaikka koronavirusepidemia ei koskettanut organisaatiota/aluetta. Valmiuslaki muutti henkilöstö asemaa ja oikeusturva puuttui heiltä. Valvovalla viranomaisella ei ollut keinoja puuttua tilanteeseen, vaikka koronatilanne olisi ollut hallittavissa säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Kommentit koskien muita pykäliä (3 §, 24 §, 57 §, 58 d §, 58 e §, 58 f §, 58 g §, 54 h §, 59 d §, 68 §)

Ei kommentoitavaa.

Helsinki 12.1.2021

Millariikka Rytkönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Heli Kannisto, työelämäasiantuntija, heli.kannisto@tehy.fi

Tehy